

Прегледни рад

Бајрам Ђ. ХАЛИТИ*

Факултет за пословне студије и право
Универзитета „Никола - Тесла“ у Београду

ОСПОРАВАЊЕ НИРНБЕРШКОГ ПРОЦЕСА ОД СТРАНЕ РОМСКЕ НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Айсѝракиѝ: Други светски рат сматра се највећим и најдужим крвавим сукобом у новој историји. Почео је нападом Немачке на Пољску 1. септембра 1939. године. Рат је трајао шест година и завршио је капитулацијом Јапана 2. септембра 1945. године. Последице које је рат оставио присутне су и данас у многим државама. Немачки, италијански и јапански фашисти повели су освајачки рат с циљем да изврше нову поделу света и створе нови поредак у којем ће имати економску, политичку и војну доминацију чиме ће успоставити владавину терора и насиља и уништити сваки облик људске слободе, достојанства и хуманизма.

Део стратегије за реализацију овог циља базиран је на физичком истребљењу појединих раса, народа и вероисповести што је њихов идејни и политички лидер Адолф Хитлер најавио у свом идеолошком памфлету „Мајн камф“ (Моја борба).

На основу тога је, у шест година трајања 2. светског рата, у концентрационим логорима страдало више милиона људи, на првом месту Јевреји, а поред њих Роми и Срби. Тек неколико хиљада Рома у Немачкој преживело је Холокауст и нацистичке концентрационе логоре. Процене се не слажу и засноване су на врло штурим демографским подацима о ромској популацији у то време у Европи и свету, али иду и до 3.500.000 страдалих Рома. Срба је страдало око 1.700.000.

Најавом, а потом и оснивањем Међународног војног суда у Нирнбергу, очекивало се да извршиоци ових злочина буду примерено кажњени, али и да се на основу аргументације, докумената и сведочења преживелих утврди пун обим ових злочина и да он добије своју историјску и правну димензију. Али, за српске и ромске жртве није било правде у Нирнбергу нити је он оправдао своје постојање у поступку утврђивања праве истине и обима злочина геноцида који су извршили нацисти пре и током 2. светског рата, јер о геноциду који је извршен и над овим народима говорило се само на маргинама процеса, а не у оквиру суђења.

Тек неколико хиљада Рома у Немачкој преживело је холокауст и нацистичке концентрационе логоре. Након што су изгубили много чланова породице и рођака и пошто им је имовина уништена или заплена, суочавали су се с огромним тешкоћама покушавајући да поново изграде живот. Многима је било уништено здравље. Иако су годинама покушавали да за то добију накнаду, такви захтеви су им стално одбијани.

* Докторанд, bajramhaliti3000@gmail.com

За преживеле у постхитлеровско доба није било правде. Важно је да се напомене и то да се на суђењу у Нирнбергу уопште није говорило о геноциду над Ромима.

Нирнбершки процес је у основи ипак кажњавање побеђених од стране победника. То је видљиво и данас, јер те силе владају светом. Невине жртве, на првом месту Роми, али ни Срби, нису добили правду, сатисфакцију ни признање светске заједнице. Роми су додатно понижени, јер им није пружена шанса да о жртвама и страхотама које су преживели проговоре малобројни преживели сведоци.

Роми су додатно понижени јер им није пружена шанса да проговоре о жртвама и страхотама које су преживели. Роми за Међународни војни Нирнбершки суд и нирнбершке судије једноставно нису постојали чиме је доведен у питање правни аспект процеса што до данас није исправљено. Ромска национална заједница се залаже за ревизију историје, за преиспитавање рада Нирнбершког суда.

Кључне речи: Други светски рат, оснивање међународног војног суда, Нирнбершки процес, суђење ратним злочинцима, Злочин против мира, Злочин против човечности, злочин геноцида, разлози за оспоравање Нирнбершког процеса.

НАСТАНАК МЕЂУНАРОДНОГ ВОЈНОГ (НИРНБЕРШКОГ) СУДА

„Злочини које су нацисти и фашисти са својим савезницима извршили за време Другог светског рата према ратним заробљеницима, рањеницима и болесницима, а посебно према цивилном становништву окупираних територија, принудили су савезничке силе да се договоре предузимању мера за суђење и кажњавање извршилаца злочина против мира и свих врста ратних злочина“ (Лопичић, 1998: 579–582). Наиме, савезничке силе су још 1942. године потписале споразум у палати Сент Џејмс у Лондону, којим су установиле Комисију УН за ратне злочине састављену од седамнаест чланова. Ова Комисија је сачинила 8.178 предмета (досијеа) о лицима која су осумњичена за најтеже међународне злочине извршене у овом рату, али и листу од 750 италијанских ратних злочинаца који су осумњичени за извршене злочине употребом забрањених гасова, убиства цивила и заробљеника у Етиопији за време краткотрајног рата 1935. године.

Затим је усвојена „Декларација о зверствима“ (Јовашевић, 2015:73-92) на конференцији у Москви, која је одржана у периоду од 19. до 30. октобра 1943. године, у присуству представника владе САД, СССР и Велике Британије. Том декларацијом је утврђено да ће се ратним злочинцима судити у државама на чијим су територијама извршили злочине по законима тих држава, док ће се злочинцима чији злочини немају посебну географску опредељеност судити на основу посебне одлуке савезничких влада. У Декларацији је, поред осталог, писало: „Уједињено краљевство, Сједињене Америчке Државе и Совјетски савез примили су из многих извора доказе о зверствима, покољима и хладнокрвним масовним погубљењима која се врше

од стране Хитлерових снага из многих земаља од њих прегажених и из којих се они сада постојано истерују...” (Јовашевић, 2015:73-92).

„Ова декларација добила је потврду на Конференцији одржаној у Јалти 12. фебруара 1945. године када је истакнута „непоколебљива намера тројице шефова САД, СССР и Велике Британије да се сви ратни злочинци подвргну праведној и брзој казни”, као и касније на Потсдамској конференцији, која је одржана у Берлину августа 1945. године у присуству представника САД, СССР, Велике Британије и Француске. Реализација ових одлука остварена је закључивањем Споразума о судском гоњењу и кажњавању главних ратних злочинаца европске осовине, који је познат као Лондонски споразум између великих сила победница од 8. августа 1945. године. (Прџета 1992: 35-46). Овим споразумом је усвојен Статут међународног војног суда и установљен Међународни војни суд за суђење ратним злочинцима чији злочини немају посебну географску одређеност. У Статуту међународног војног суда у члану 6. постављено је начело индивидуалне кривичне одговорности и одређени злочини, тј. међународна кривична дела чије извршиоце кажњавају међународни војни суд или судови националних држава на чијим су територијама они и извршени“ (Јовашевић, 2015:73-92).

Као међународне злочине Статут је нормирао: 1) злочин против мира, 2) ратне злочине и 3) злочин против човечности. При томе је заузет став да злочине против међународног права врше људи, а не апстрактна бића и да само кажњавањем појединаца који врше овакве злочине могу да се спроведу одредбе међународних закона (Нирнбершка пресуда 1948: 89-96). Злочин против мира и ратни злочини имају основу у Хашким (из 1907. године) и Женевским конвенцијама (из 1919. године). Злочин против човечности представља новину у правном регулисању. Он је резултат појаве масовног убијања појединих народа и раса за време Другог светског рата: Руса, Пољака, Јевреја, Рома и Срба и представља најтежу врсту злочина у међународном кривичном праву који може бити вршен у доба рата и у доба мира (Лемкин 1944: 9-12). Ова реч означава ускраћивање права на опстанак и постојање појединим људским групама као националним, расним, политичким, етничким или верским целинама.

МЕЂУНАРОДНИ ВОЈНИ СУД

Шест дана након потписивања Потсдамског споразума, у Лондону су 8. августа 1945. године четири велике силе и касније 19 држава, чланица Уједињених нација, потписале „Споразум о гоњењу и кажњавању главних ратних злочинаца европске осовине“. Овај споразум је прикључен Статуту Међународног војног суда као интегрални део (Халити 1997: 77).

Статут Међународног војног суда садржао је 30 чланова и седам глава. Он између осталог утврђује устрајство, надлежност права војног суда. У глави II (члан 6) набројане су три врсте злочина, који подлежу надлежности Војног суда и повлаче личну одговорности: (Халити 1997: 77)

На крају овог члана једнозначно је утврђено: „Вође, организатори, изазивачи и учесници, који су учествовали у планирању или извођењу напред поменутих злочина, одговорни су за све радње почињење од било којих личности у извођењу таквог плана“ (Халити 1997: 77).

За место првог претреса међународног војног суда чије се седиште налазило у Берлину, изабран је Нирнберг, с тим да се следеће расправе одрже у местима које одреди Војни суд (Халити 1997: 77)

С позивом на одредбе Статута, Војни суд је као злочиначке прогласио следеће националсоцијалистичке организације: (Халити 1977: 78)

„Политичко вођство Националсоцијалистичке немачке Радничке партије (НСДАП),
Тајну државну полицију (ГЕСТАПО),
Службу безбедности (СА),
Заштитне одреде (СС) и
Јуришна одељења (СА)“ (Јовашевић, 2011: 135–139) .

У пресуди донетој у Нирнбергу, обнародованој од 30.9.-1.10.1946. године концентрациони логори су проглашени као најснажнији инструмент терора против цивилног становништва у окупираним земљама. Они су у њој означени као „Фабрике“ смрти у којима су глад и празне порције, садизам, недостатак одеће, оскудна лекарска помоћ, болест, батине, вешање, смрзавање, насиље до самоубиства и стрељање играли главну улогу за постизање тога циља (Халити 1997: 78)

СУДИЈЕ, ТУЖИОЦИ И БРАНИОЦИ

Састав Судског већа: И. Т. Њикитченко и А. Ф. Волчков (СССР), (И. Т. Njikitčenko i A. F. Volčkov (SSSR)), лорд Норман Биркет (Normann Birkett) и лорд Џефри Лоренс (Geoffrey Lawrence) - председник (Енглеска) и Френсис Бидл (Francis Biddle) и Џон Ј. Паркер (John J. Parker) из САД-а и Хенри Донедеје де Вабра (Henri Donadi de Vabra) и Роберт Фалко (Robert Falco) (Француска). (Клајн 1991: 24).

Тужиоци: Р. А. Руђенко (СССР), Хартли Шокрос (Hartley Shawcross) (Енглеска), Роберт Џексон (Robert Jackson) (САД) и Франсоа де Ментон (Francois de Menthon) (Француска). (Клајн 1991:24).

Бројни су били браниоци из редова адвоката који су имали искуства у оваквим процесима.. На пример, др Дих је био бранилац Холмару Шахту

(Halmar Schachtu) на суђењу поводом покушаја агентата на Хитлера 1944. године и у Нирнбергу или др Серватиус је у Нинбергу тада био бранилац: Фрицу Заукел, а касније је бранио Ајхмана пред израелским судом.

Може се констатовати да су на суђењу у Нирнбергу, углавном, учествовали најистакнутији правници правосудне струке, што је само допринело квалитетном и законитом суђењу, оптужби и одбрани (Клајн 1991: 24).

Ако се пође од ове хипотезе професора доктора Лајчо Клајна отварају се недоумице о стварним разлозима изостанка оптужница на бази извршеног геноцида над Ромима и Србима и подрива се правна утемељеност самог суда, јер је немогуће да правницима оваквог ауторитета „промакне“ чињеница о извршеном геноциду над Ромима и Србима и да не буде саставни део основне тужбе нирнбершког процеса.

ОПТУЖЕНИ

Оптужени су седали на оптуженичкој клупи у два реда. У првом реду су седали: Херман Геринг (Hermann Gering), Јоахим фон Рибентроп (Joachim von Ribbentrop), Рудолф Хес (Rudolf Hess), Вилхелм Кајтел (Wilhelm Kaitel), Енс Калтенбрунер (Ernes Kaltenbrunner) Алфред Розенберг (Alfred Rosenberg), Ханс Франк (Hans Frank), Вилхелм Френк (Wilhelm Frinck), Јулијус Штрајхер (Julius Streicher), Волте Фанк (Walter Funk), Хјалмар Шахт (Hjalmer Schacht); у другом реду: Карл Дениц (Karl Donitz), Ерик Редер (Erich Raeder), Балдур фон Ширах (Baldur von Schirach), Фриц Сакл (Fritz Suckel), Алфред Јодл (Alfred Jodl), Франз фон Папен (Franz von Papen), Артур Сези-Инкварт (Artur Seyss-Inquart), Алберт Шпер (Albert Speer), Константин фон Нојрат (Konstantin von Neurath), Ханс Фриче (Hans Fritzsche) Укупно 21 оптужени. (Клајн 1991: 25).

По значењу и природи функција и одговорности оптужени би се могли разврстати на следећи начин. Главне вође Хитлерове Немачке: Геринг (Gering) и Хес, вође дипломатије: Рибентроп и Неурат, главни војни команданти Вермахта: Кајтел, Јодл, Денице, Редерт, нацистички идеолози: Розенберг, Штрајхер, за ратну привреду: Шахт, Функ и Шпер, вође на окупираним територијама: Франк, Сајс-Инкварт, пропагандиста Гебелсов наследник: Ханс Фриче, вођа СС и других органа безбедности Химлеров заменик и наследник: Ернест Калтенбрунер. (Клајн 1991: 25).

ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ

Суд је извршио претрес 30. септембра 1946. године. На последњем заседању председник судског већа Ђефри Лоренс 1. октобра 1946. године изриче пресуду. Нирнбершки међународни војни суд је изрекао следеће:

12 оптужница – Геринг, Рибентроп, Кајтел, Розенберг, Калтербрунер, Фрик, Франк, Штрајхер, Занкел, Јодл, Сајс-Инкарт и Мартин Борман у одсуству, добили су казну смрти вешањем, три оптужена – Ширах и Шпер на двадесет година затвора, Нојарт на 15 година, а Бенице 10 година затвора. Над свима је извршена казна, казна смрти 16. октобра 1946. година – сем над Горингом који је извршио самоубиство у затвору – извршена је пошто је Контролни савет међународног суда одбио жалбе оптужених. Сцхацхт, Папен и Фритзсцх су ослобођени оптужбе. (Клајн 1991: 29).

ОКОНЧАНИ ЖИВОТИ ОСУЂЕНИХ ХИТЛЕРОВАЦА

Нирнбершки процес нису дочекали Хитлер, Гебелс, Леј и други који су извршили самоубиство. Геринг је то учинио у својој ћелији након саопштења да је осуђен на казну смрти вршењем. (Клајн 1991: 29).

НАЦИСТИЧКЕ ПОЛИТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Од Нирнбершког суда захтевано је да прогласи „кривично-одговорним за извршене злочине у другом светском рату“: Гестапо, СД-органи безбедности, СС, као и владу, политичка удружења руководства, Генералштаба и Главну команду и јуришне одредбе нацистичког Немачког рајха. Нирнбершки суд је, међутим, изрекао свој став и прогласио кривично одговорним само Гестапо, СД и СС нико из ових организација није могао појединачно да буде узет на одговорност – према становишту суда – без спроведеног судског поступка. (Клајн 1991: 32).

ОДГОВОРНОСТ ХИТЛЕРА И БЛИСКИХ САРАДНИКА

Мада нацистички вођа Адолф Хитлер већ није био жив, њему је суђе-но на Нирнбершком процес. Многи његови сарадници у геноциду над невиним становништвом у Европи третирали су свог Фирера као идеолога и наредбодавца. Додуше неки од њих, као што је био Херма Геринг на Нирнбершком процесу бранио је Хитлера: ограђивао се од многих оптужби против нациста. На овом и многим другим процесима пружено је обиље доказа о одлучујућој улози Хитлера у погледу увлачења Немачке у други светски рат и катастрофалних последица које су настале за народ Европе, а и за сам немачки народ. Посебно је обелодањена Хитлерова личност и тотална фашистичка диктатура коју је као вођа националистичке Немачке увео у Немачкој и на окупираним територијама,

спроводећи геноцид, терор, уништења и пустошења уз помоћ својих сарадника, фашистичких оружаних снага и апарата Трећег рајха и њихових квислинга, кршећи на најдрастичнији начин међународне норме. (Клајн 1991: 32).

ЗНАЧАЈ НИРНБЕРШКОГ ПРОЦЕСА

Нирнбуршки процес имао је изузетан значај за развој међународног кривичног права, националних законодавстава и судске праксе. Он има посебну превентивну улогу у односу на кругове и снаге које би покушале да унесе немир и увуку народе и државе у рат и уништење. Расветљена Хитлерова нацистичка фашистичка идеологија и злочини против човечанства у другом светском рату које је та идеологија донела, добра је поука нарочито за будуће генерације. Нирнбершки процес стога има трајну вредност. (Клајн 1991: 32).

НИРНБЕРШКИ ПРОЦЕС

Савезничке силе су Лондонским споразумом о гођењу и кажњавању главних ратних злочинаца Европске осовине, од 8. августа 1945. године, усвојиле Статут Међународног војног суда. Овај суд сачињавале су четири судије и четири заменика које су именовале владе САД, СССР, Велике Британије и Француске. Председник суда биран је наизменично по државама.

Судски поступак и правила доказивања била су уређена делом одредбама овог статута, а делом је сам суд у току поступка доносио одређена процесна правила. Иначе, сам се поступак састојао од следећих фаза: 1) претходна изјава тужиоца, 2) доказна средства оптужбе и одбране, 3) саслушање сведока, 4) речи одбране и оптужбе, 5) изјава оптуженог и 6) пресуда (CalvoCaressi 1947: 78-96)

Пред Међународни војни суд (Simović, Vladojević 2013: 287-293) који је заседао у Нирнбергу изведена су 22 оптужена немачка ратна злочинца.

Сви оптужени су се изјаснили да нису криви, после чега је почело излагање доказа против оптужених лица као групе. Излагање доказа трајало је до 18. децембра 1945. године. Највећи утисак на јавност оставили су стравични филмски снимци нацистичких злочина, као и материјални докази из концентрационог логора Бухенвалд, где је командантова супруга волела да тетовирану људску кожу користи као абажуре за лампе и друге делове намештаја а људска глава је коришћена као држач за књиге.

После дужег већања, пресуде су донете 1. октобра 1946. године, 7 година и месец дана после почетка Другог светског рата. Оптужени су уложили жалбе Савезничком контролном већу као другостепеној инстанци, које је све жалбе одбило и потврдило пресуде 13. октобра 1946. године. Херман Геринг је успео да избегне вешање и изврши самоубиство прокријумчареном пилулом цијанида у ноћи између 15. и 16. октобра. Сви осуђени на смрт обешени су 16. октобра 1946. године чиме је завршен главни Нирнбершки процес.

Подсећања ради, на оптуженичкој клупи нашла су се 22 нацистичка лидера, међу којима и Херман Геринг, Рудолф Хес и Јоаким фон Рибентроп. Готово сви су тврдили да нису знали, или да нису били одговорни за оно што се дешавало. Сви су одговарали по три тачке оптужнице: злочини против човечности, ратни злочини и злочини против мира. Нирнбершки процес трајао је до 30. септембра 1946. године и окончан је изрицањем 12 смртних казни. Једанаест нацистичких лидера је обешено, седморица су осуђена на дугогодишње казне затвора, а троје их је пуштено.

НИРНБЕРШКА ОПТУЖНИЦА

Чланови Међународног суда одржали су прву консултацију 18. октобра 1945. године истог дана оптужница је уручена на 25 000 странаца. Оптужница садржи четири главне тачке: (Клајн 1991: 28)

- Завера – заједнички акциони план, освајање тоталне власти над Немачком ... коришћење власти нациста за агресију против других држава,
- Кривична дела против мира – повреда мађународних конвенција и уговора и сигурности; оптужени су у 64 случаја повредили 36 међународних конвенција, започели су агресивни рат и изазвали експлозију светског рата,
- Кривичка дела против рата, ратни злочини – Оптужени су проузроковали крви међународних размера, њихова злодела су карактерисали масовна убиства, бруталност, робовски рад, убиства таоца, пљачка,
- Кривична дела против човечности – Оптужени су прогањали мањинске народе на расној и верској основи, вршили геноцид, криви су за истребљење више милиона људи. Оптужница затим садржи наводе за појединачну одговорност за извршена кривична дела која сваког оптуженог терети и доказни материјал.

Јавни тужиоци САД, Совјетског Савеза, Енглеске и Француске били су изузетно активни у предочавању злочиначких дела нацистичког фашистичког режима Адолфа Хитлера. Како је Джексон изјавио, тужиоци су говорили о оптужбама у име европских земаља које је Хитлерова Немачка окупирала. (Клајн 199: 28)

ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ

Суд је извршио претрес 30. септембра 1946. године. На последњем заседању председник судског већа Ђефри Лоренс 1. октобра 1946. године изриче пресуду. Нирнбершки међународни војни суд је изрекао следеће: 12 оптужница – Геринг, Рибентроп, Кајтел, Розенберг, Калтербрунер, Фрик, Франк, Штрајхер, Занкел, Јодл, Сајс-Инкарт и Мартин Борман у одсуству, добили су казну смрти вешањем, три оптужена – Ширах и Шпер на двадесет година затвора, Нојарт на 15 година, а Бенице 10 година затвора. Над свима је извршена казна, казна смрти 16. октобра 1946. година – сем над Горингом који је извршио самоубиство у затвору – извршена је пошто је Контролни савет међународног суда одбио жалбе оптужених. Шахт, Папен и Фрич су ослобођени оптужбе (Клајн 1991: 29)

НАЦИСТИЧКЕ ПОЛИТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Од Нирнбершког суда захтевано је да прогласи кривично-одговорним за извршене злочине у другом светском рату: Гестапо, СД-органи безбедности, СС, као и владу, политичка удружења руководства, Генералштаба и Главну команду и јуришне одредбе нацистичког Немачког рајха. Нирнбершки суд је, међутим, изрекао свој став и прогласио кривично одговорним само Гестапо, СД и СС нико из ових организација није могао појединачно да буде узет на одговорност – према становишту суда – без спроведеног судског поступка. (Клајн 1991: 32)

РАЗЛОЗИ ЗА ОСПОРАВАЊЕ НИРНБЕРШКОГ ПРОЦЕСА

Једна од могућности јесте да се понижење сместа одбаци. Нудим разлоге на основу којих би се оспорило право, истинитост, циљ читавог процеса.

Када је реч о Нирнбершком процесу треба сагледати „де фацто“ чињенице и „де јуре“. Мотиви за фомирањем таквог суда по окончању светског рата, када се сагледавају „де јуре“ су потпуно оправдани и у складу са обимом и структуром злочина који су извршени, а који немају никакве везе са обичајима рата. Али када се сагледава као „де фацто“ упадљиво је то да су силе победнице судиле главној пораженој сили и њиховим војним и идеолошким вођама.

Геноцид који је извршен над Јеврејима је узет као правни оквир, можда управо захваљујући чињеници да је највећи број јеврејских избеглица и преживелих уточиште пронашао управо у Британији и САД где је и раније постојао јак јеврејски лоби, захваљујући чему су се и током рата периодично у медијима појављивале стравичне информације о страдањима Јевреја у Немачкој и окупираним земљама.

До данас није објављено који су разлози били да се у трећем реду суднице у Нирнбергу не појаве војне и идеолошке вође Павлићеве НДХ, Хортијеве Мађарске или Антоневскуеве Румуније. Такође никада није дато ни правно ни научно објашњење због чега је Геноцид извршен над Србима и Ромима изузет из главне оптужнице и помињан тек на маргинама. У току процеса нису позвани преживели сведоци ужаса Аушвица и Јасеновца из корпуса Срба и Рома. Они су препуштени законодавствима матичних држава што их је аутоматски спустило степеницу ниже чиме је нанета неправда и понижење Србима и Ромима како у правном, тако и у историјском смислу.

Тако за Геноцид извршен од стране усташа, како у Јасеновцу, тако и широм Хрватске или за погром извршен 1942 у Новом Саду, истребљење 60.000 Рома у логору Трансмистрија у Румунији нико није одговарао нити се помињу у оноликој мери колико се помиње Геноцид над Јеврејима, истребљење 40.000 Рома у Чехословачкој у логору Лети на коме је изграђена фарма свиња нико није одговарао пред нирнбершким судом.

Због свега тога никада се није приступило репарацијама и одштети иако је реч о готово 4.000.000 жртава, Срба и Рома.

Нирнбершки суд имао је за циљ да суди ратним злочницима који су извршили злочин геноцида над Јеврејима и над Ромима, по донетим расним законима Адолфа Хитлера из 1933. године, а које је он детаљно разрадио у свом делу Мајн Кампф које има 25 тачака. У тачки 3 се прецизно види да је постојала намера о уништењу са расног аспекта читавих народа: словенске, јеврејске и ромске групе народа.

Као што је познато, у Аушвицу су извршени најмасовнији злочини у историји човечанства. то је био логор најгнуснијих и најзверскијих експеримената над живим људима. На Нирнбершком процесу је утврђено да је кроз тај логор прошло између 4.000.000 и 5.000.000 људи из разних земаља, различитих националности.

Експерименте који су вршени над Ромима у логорима Трећег Рајха тешко је описати речима. Роми су доживели најгрознија мучења. У дугом низу немачких злочина ништа није тако страшно као мученичка смрт Рома све врсте насиља су на њима искушавали. Чешће него било који други народ, они су служили као заморци за научне експерименте.

Злочини се ређају, мучнији од мучнијег, стравичнији од стравичнијег. Колико је Рома подвргнуто најдрастичнијим експериментима са разрађеним ваздухом, влажним и сувим смрзавањем, са маларијом и сулфамидским препаратима, морском водом, разним болестима, отровним мецима, проучавањем дејства запаљивих бомби, лечењем флегмона биохемијским средствима, пресађивањем крштане сржи. Менгеле се посебно интересовао за близанце. А проучавајући тзв. Хетерерохромију, појаву код немачких Рома (различито обојене очи, једно црно, друго плаво), Менгеле је желео да сви Немци имају плаве очи. Тај Менгелеов пројекат је био безуспешан.

Па се поставља питање, зашто судије Нирнбершког суда, међународне судије из Сједињених Америчких Држава, Русије, Француске и Велике Британије нису узеле у обзир расне законе као доказни материјал са којима су погубљени Ромски народи (Роми и Синти) који су претпрели све страхоте мера усмрћивања и погубљења као и Јеврејски народ, кроз крематоријумске пећи, медицинске експерименте и сл.

Да ли је могуће да је суд формиран да би говорио само о жртвама Јеврејског народа и упознао свет само о страдању Јевреја?

По овоме се јасно долази до закључка да је Нирнбершки суд, тачније судије Нирнбершког суда нису биле објективне већ пристрасне и наклоњене само јеврејским жртвама.

Нико од преживелих Рома геноцида није позван да сведочи и тим поступком судије нису испоштовале статут међународног суда – Нирнбершког суда, о осуди ратним злочинцима геноцида чиме им је нанета највећа историјска неправда.

Разлог за наше оспоравање је и чињеница да НДХ (Независна Држава Хрватска) није позвана да јој се суди за извршење злочина геноцида, као ни високим званичницима НДХ, Анти Павелићу, председнику НДХ, ни Андрији Артуковићу Министру унутрашњих послова НДХ, у којој постоји званична потврда од 700.000,00 жртава геноцида српске, јеврејске и ромске националности.

Зашто нису позвани на одговорност и зашто се није судило ни: фашистима Бенита Мусолинија из Италије, који је на најдрастичнији и најбруталан начин усмрћивао људе баш као и Хитлер; Хортијевим фашистима из Мађарске; као ни Антонеску, румунском фашисти итд.

Сматрам, да је наведено доста конкретних разлога за ревизију Нирнбершког процеса, јер тај процес не може бити највећи историјски процес како се описује, ако не обухвата све жртве геноцида свих народа, у овом случају говорим о жртвама Ромског народа и Словенске групе народа, пре свега Срба, који су били обухваћени расним законима и где је постојала директна намера о уништењу тих народа. Поставља се питање како то да и после 75 година ни историчари, етнологзи, социолози, филозофи не желе да говоре објективно о страдању народа Ромске заједнице у Другом светском рату и да обелодане да Нирнбершки процес није највећи историски процес осуде геноцида, јер се говори о геноциду над једним народом.

ЗАКЉУЧАК

Ове године навршава се седамдесет и пет година од Нирнбершке пре-суде која представља прекретницу у међународним односима, будући да је по први пут на овај начин утврђена кривична одговорност и изречена казна учиниоцима најтежих кривичних дела данашњице – агесије, злочина против

човечности и ратних злочина. То је и прилика да се осврнемо на правне последице бројних међународних кривичних дела (злочина) које су нацистичке и фашистичке земље извршиле на окупираним територијама.

После преговора на конференцијама у Техерану, Јалти и Постдаму будуће суђење регулисано је Лондонским споразумом од 8. августа 1945. године. Списак будућих оптуженика ограничен је на веће ратне злочинце европских сила осовине. Правни основ нађен је у споразуму о предаји Немачке, који је власт над Немачком државом дао Савезничком контролном већу и тако омогућавао формирање органа са правном јурисдикцијом. Предмет рада трибунала ограничен је на повреде правила ратовања у периоду после 1. септембра 1939. г. до капитулације.

Предвођен англосаксонским правним мишљењем, Нирнбершки процес је у почетку уверљиво вођен. Поступак са оптуженима у првом суђењу био је беспрекоран (не говорим о наредним Нирнбершким процесима) будући да се тражила се истина и праведност.

Правно, злочини су били дефинисани. Суђено је само тим злочинима, а не морално недопустивим поступцима. Због тога је донета и ослобађајућа пресуда за Шахта, Папена, Фричеа, иако је Суд изрекао моралну осуду њихових поступака. Карактеристично је да је руски судија дао одвојени глас против ослобађајуће пресуде. Он није располагао таквим схватањем права које би му омогућило да разликује правно дефинисано од моралног. Његов глас био је глас судије који суди само као победник, док су други добровољно остварили самоограничење права победничке премоћи. Но, нада је била варљива. Велика идеја се, као и раније, показала само као идеја, а не и као стварност. Процес није био почетак светског поретка са једним светским законодавством.

То што Процес није одржао оно што је обећао, има своје зле последице. „Нирнберг би уместо благослова постао кобни фактор; свет би коначно оценио да се Процес претворио у привидно и исценирано суђење. То се не сме догодити.“ – Нирнбершки Процес, премда није био исцениран, већ у погледу правне форме беспрекоран, ипак је био привидан. Његов учинак јесте само учинак једнократног суђења победничких сила пораженима, при чему је затајило заснивање општег правног поретка и изостала је тежња за правом код победничких сила. Процес је зато постигао супротно од оног што је требало. Није утемељено ново право већ је подстакнуто неповерење према праву. Разочарање је огромно сразмерно величини подухвата.

ЛИТЕРАТУРА

- Клајн Лајчо, *Геноцид и казна: на северу окупиране Југославије (1941-1945)*, И.Б.Н. ЦЕНТАР доо, Београд, 199, 376 стр.
- Драган Јовашевић, *Наслеђе Нирнбершког суда. Зборник рјадгова Правног факултета у Нишу*, бр. 69, *год. LIV*, 2015, 73-92)

- Лопичић Јелена. (1998). *Развој кривичної дела райної злочина йроїив цивилної сїановнишїва и уїрожаванье слобода и йрава*. Правни живот 9. Београд, 579–582
- Љубомир Пърмета, *Злочин йроїив човечносїи и међународної йрава*, Београд, Службени лист, 1992. године, стр. 35-46
- Нирндерика йресуда, Беоїрад, Архив за йравне и друшїйвене науке, 1948. їодине, сїр. 89-96.*
- Рафаел Лемкин, *Ахис Руле и Окциїид Еуроїе*, Васхингтон, 1944. године, стр. 9-12)
- Симовић, М, Благојевић, М., Симовић, В. (2013). *Међународно кривично йраво*. Источно Сарајево: Правни факултет
- Халити Бајрам., „*Роми, народи зле коби*“, Пергамент, Приштина, 1997.
- Calvocaressi, P. (1947). *Nuremberg : the facts and the consequenes*. London:Maxwell

Bajhram Đ. HALITI

CHALLENGING THE NURNEY PROCEDURE
BY THE ROMA NATIONAL COMMUNITY

SUMMARY

World War II is considered to be the largest and longest bloody conflict in recent history. It began with the German attack on Poland on September 1, 1939. The war lasted six years and ended with the capitulation of Japan on September 2, 1945. The consequences of the war are still present in many countries today. "German, Italian and Japanese fascists waged a war of conquest with the aim of dividing the world and creating a new order in which it would have economic, political and military domination, establish a rule of terror and violence and destroy all forms of human freedom, dignity and humanism.

Only a few thousand Roma in Germany survived the Holocaust and Nazi concentration camps. Trying to rebuild their lives, after losing so many family members and relatives, and after their property was destroyed or confiscated, they faced enormous difficulties. The health of many was destroyed. Although they have been trying to get compensation for that for years, such requests have been constantly denied

Based on established facts, eyewitnesses, witnesses, historical and legal documents, during the Second World War, the crime of genocide against Orthodox Serbs, Jews and Roma of all faiths except Islam was committed. The attempt to exterminate the Roma during the Second World War must not be forgotten.

There was no justice for the survivors of the post-Hitler era. It is important to note that the trial in Nuremberg did not mention the genocide of the Roma at all.

The Nuremberg trial is basically the punishment of the losers by the winners. This is visible even today because these forces rule the world. Innocent victims, primarily Roma, have not received justice, satisfaction or recognition from the world community.

The Roma were further humiliated because they were not given a chance to speak about the few surviving witnesses about the victims and the horrors they survived. The Roma for the Nuremberg International Military Court and the Nuremberg judges simply did not exist, which called into question the legal aspect of the process, which has not been corrected to date. The Roma national community is committed to revising history, to reviewing the work of the Nuremberg tribunal.

Key words: World War II, establishment of an international military tribunal, Nuremberg Trials, trial of war criminals, Crime against peace, Crime against humanity, crime of genocide, reasons for challenging the Nuremberg Trials.